

Ὁ νοῦς βλέπει τὸ σκότος τῆς ψυχῆς (Ἅγιος Ἰωσήφ ὁ Ἡσυχαστής)

[Ἅγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Ἁγ. Ἰωσήφ Ἡσυχαστής](#) / [Ἅγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#) / [Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#)

Ὁ Γέρων Ἰωσήφ εἶδε ὅλο τὸ βάθος τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου καὶ μὲ πολὺ κόπο καὶ προσευχὴ καθάρισε τὸν ἑαυτόν του καὶ ὅλη ἡ ζωὴ του εἶναι ἕνα παράδειγμα μιμήσεως, γιὰ κάθε ἄνθρωπο ποὺ ἀγωνίζεται γιὰ τὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς του.

Παραπονεῖται μάλιστα, ὅτι δὲν φροντίζουμε γιὰ τὸ ἐσωτερικὸ τῆς ψυχῆς καὶ γράφει:

«Ἡ σημερινὴ κατάστασις τῶν πολλῶν περιωρίσθη εἰς ἕνα τύπον ἐξωτερικόν. Πέραν τούτου δὲν ὑπάρχει φροντίδα καὶ μέριμνα διὰ τὸ ἐσωτερικόν τῆς ψυχῆς, ὅπου συνίσταται τὸ πᾶν· ὅπου ἐνώνεται ὁ ὑλικὸς μὲ τὸν ἄυλον, ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν Θεόν, κατὰ τὸ ἐγχωροῦν εἰς τὴν χωματώδη μας φύσιν. Τοῦτο εἶναι τὸ πολὺ ὠραῖον καὶ τὸ πάνυ καλόν. Ἄλλα πάντες τὸ ἀποφεύγομεν. Πάντες τὰ νῶτα στρέφομεν.

Καθότι απαιτείται άγών».

Είς τὸν άγώνα αὐτὸν τοῦ ἀνθρώπου, γιὰ νὰ ὑπάρξουν τὰ ἀνάλογα ἀποτελέσματα, πρέπει νὰ συνεργήσει ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ προαίρεση τοῦ ἀνθρώπου: «θὰ λυώση ὡς κηρὸς ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος. Καὶ ὅπως ὁ σίδηρος, ὅταν ἐμβαίη εἰς τὴν φωτιά, ξεκολλάει καὶ πέφτει ἡ σκουριά, ὅπου ἔχει ἐπάνω, ἔτσι γίνεται καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἔρχεται κατ' ὀλίγον ἡ χάρις καὶ μόλις πλησίαση εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀναλύει ὡς κηρὸς. Καὶ δὲν γνωρίζει εἰς αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὁ ἄνθρωπος τὸν ἑαυτὸν του, ἐνῶ ὅλος εἶναι πολυόμματος νοῦς καὶ διαυγέστατος. Ὅμως εἰς αὐτὴν τὴν ὑπερφυῆ ἐνέργειαν δὲν ἠμπορεῖ νὰ ξεχωρίσῃ τὸν ἑαυτὸν του, διότι ἐνοῦται μὲ τὸν Θεόν. Καὶ τότε πίπτει ἡ σκουριά. Ἀφαιρεῖται ἡ σφραγίδα. Αποθνήσκει ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος. Ἀφαιρεῖται τὸ μητρικὸν αἷμα. Ἀνακαινοῦται τὸ φύραμα.

Καὶ δὲν ἀλλάζει κατὰ τὸ σῶμα ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ τὰ φυσικὰ προτερήματα καὶ χαρίσματα τοῦ ἀνθρώπου, αὐτὰ φωτίζει, ἐνδυναμεῖ καὶ ἀνακαινίζει ἡ χάρις. Καὶ ζωογονεῖται ὁ πάλαι Ἀδάμ, ὁ πλασθεὶς κατ' εἰκόνα Θεοῦ».

Ὅποιος ἀξιωθῆ νὰ ἰδῆ τὴν ἄβυσσον τῶν πταισμάτων τῆς ψυχῆς του θρηνεῖ ἀπὸ τὸ φρικτὸν αὐτὸ θέαμα. Ἐκ τῆς ὀράσεως τῆς καταστάσεως αὐτῆς προέρχεται ἡ μετάνοια, ἡ ἐπίγνωσις τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἡ ἀληθινὴ ταπείνωσις καὶ ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ. Ὅλα αὐτὰ εἶναι δωρήματα τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ.

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἡ ἐπίγνωσις τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἑαυτοῦ μας θεραπεία δὲν ὑπάρχει. Ἀπὸ τὴν στιγμὴν ὅμως ποὺ ὁ νοῦς γίνεται θεωρὸς αὐτοῦ τοῦ σκότους τῆς ψυχῆς ἀρχίζει νὰ λειτουργῆ ἡ ταπείνωσις καὶ μαραίνεται ἡ ρίζα τῆς ἁμαρτίας, δηλαδὴ ἡ ὑπερηφάνεια.

Ἡ ὑπερηφάνεια εἶναι τὸ μεγαλύτερο ἐμπόδιο γιὰ τὸν φωτισμὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Βάσις καὶ θεμέλιο, κατὰ τοὺς ἁγίους Πατέρας, τῆς πνευματικῆς ζωῆς εἶναι ἡ ὑπακοή, διότι αὐτὴ χαρίζει τὴν ταπεινοφροσύνη. Εἶναι ἀδύνατον χωρὶς ὑπακοή ἡ ψυχὴ νὰ ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὰ πάθη τῆς οἰήσεως, τῆς κενοδοξίας καὶ τῆς ὑπερηφάνειας.

Ἡ μετάνοια εἶναι ἀνεκτίμητο δῶρο γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Εἶναι τὸ καλύτερο φάρμακο γιὰ τὴν ἀποκατάστασις τῆς ψυχικῆς ὑγείας τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ Γέρων Ἰωσήφ εἶναι πρακτικώτατος διδάσκαλος, βιαστής καὶ ἀπαράμιλλος συνεχιστὴς ὅλης αὐτῆς τῆς Νηπτικῆς παραδόσεως, τῆς κρυπτῆς ἐργασίας ποὺ ἐπιτελεῖ ὁ νοῦς ἐγκλειόμενος στὴν ψυχὴ. Νὰ πὼς ἐρμηνεύει αὐτὴ τὴν κατάστασις τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ νοῦ. «Ὁ νοῦς εἶναι ὁ οἰκονόμος τῆς ψυχῆς, ὅπου κουβαλᾷ τροφὴν – ὅ,τι τὸν δώσης ἐσύ. Λοιπὸν ὅταν ἔχη εἰρήνην καὶ τὸν δίδεις ὅ,τι καλὸν θέλει, αὐτὸς τὰ κατεβάζει εἰς τὴν καρδίαν. Πρῶτον καθαρίζει αὐτὸς ἀπὸ ὅσας προλήψεις κατείχετο εἰς τὸν κόσμον. Ξεθολώνει ἀπὸ τοῦ βίου τὰς μέριμνας καὶ λέγοντας τὴν νοερὰν προσευχὴν τελείως παύει ὁ μετεωρισμός. Καὶ τότε καταλαμβάνεις ὅτι ἐκαθαρίσθη. Διότι πλέον δὲν κινεῖται εἰς τὰ ἀκάθαρτα καὶ πονηρά, ὅπου εἶδεν ἢ ἤκουσεν εἰς τὸν κόσμον.

Μετὰ αὐτὸς διὰ τῆς εὐχῆς, εἰσερχόμενης καὶ ἐξερχομένης στὴν καρδίαν, καθαρίζει δρόμο καὶ ἐκβάλλει κάθε πικρία, αἰσχροτήτα, ἀκαθαρσία ἀπὸ αὐτὴν. Στήνει πόλεμο ὁ νοῦς πρὸς τὰ πάθη καὶ τοὺς δαίμονες, ποὺ ἐγείρουν αὐτά, ποὺ τόσα ἔτη φωλιάζαν σὲ αὐτὴ καὶ κανεὶς δὲν τοὺς ἤξερε οὔτε τοὺς ἔβλεπε.

Τώρα ὅμως ποὺ ὁ νοῦς ἔλαβε καθαρότητα -τὴν ἀρχαία στολὴ του- τοὺς βλέπει καὶ ὡς κύων γαυγίζει, ὑλακτεῖ, μάχεται μετ' αὐτῶν ὡς κύριος καὶ φύλαξ ὅλου τοῦ διανοητικοῦ μέρους».

Εἶναι μεγάλη ἀλήθεια αὐτὸ τὸ ὁποῖο μᾶς ἀποκαλύπτει ὁ Γέρων Ἰωσήφ. Ὁ νοῦς κύριος καὶ φύλαξ ὅλου τοῦ διανοητικοῦ μέρους τῆς ψυχῆς. Αὐτὴ ἡ προσοχή, ἡ

νηπτική ικανότητα τοῦ νοῦ, χαρίζει σὲ αὐτὸν μεγάλη ἀπλότητα καὶ καθαρότητα. Ὁ νοῦς γυμνὸς ἀπὸ κάθε νόημα. Ἀφοῦ εἶναι ἐλεύθερος ἀπὸ κάθε λογισμό, τότε καὶ ἡ θεία χάρις ἐπαναπαύεται, γιὰ νὰ ἔλθει νὰ σκηνώσει σὲ αὐτόν, διότι τίποτε δὲν ὑπάρχει εὐάρεστο στὸ Θεό, ὅσον ὁ καθαρὸς λογισμός.

Ὁ Γέρων Ἰωσήφ μὲ πολλὴ σαφήνεια περιγράφει πῶς ὁ νοῦς μὲ τὴν εὐχὴ καθαρίζει τὴ ψυχὴ ἀπὸ τὶς συγκαταθέσεις τῶν ἐμπαθῶν λογισμῶν: «Κρατῶν ὡς ὄπλον τὸ ὄνομα Ἰησοῦς μαστίζει τοὺς πολεμίους, ἄχρῖς ὅτου τοὺς βγάλη ὅλους ἀπ' ἔξω, τριγύρω στὸ περικάρδιον· καὶ ὑλακτοῦσιν καὶ αὐτοὶ ὡς ἄγριοι κύνες. Ὁ δὲ νοῦς ἀρχίζει νὰ καθαρίζῃ τὴν βρώμαν καὶ ὄλην τὴν ἀκαθαρσίαν, ὅπου εἶχον μολύνει οἱ δαίμονες μὲ τὰς συγκαταθέσεις ὅπου εἶχομεν κάμει εἰς ὅ,τι κακὸν καὶ ἐφάμαρτον... Καὶ ὅλο ἀγωνίζεται νὰ ρίχνῃ ἔξω τὲς βρῶμες, ὅπου αὐτοὶ διαρκῶς ρίχνουν μέσα. Ἐπειτα ὡς οἰκονόμος φέρει τροφᾶς ἀρμόζουσας πρὸς φωτισμὸν καὶ ὑγιάν ψυχῆς».

Καὶ συνεχίζει τὴ θαυμάσια διδασκαλία του: «Εἰς ὅλα αὐτὰ συνεργεῖ ἡ χάρις ἢ καθαρτική. Σκεπάζεται ὁ ἀγωνιζόμενος ὡς ὑπὸ σκιάν ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς ὑπακοῆς. Φρουρεῖται ὑπὸ τὴν χάριν αὐτοῦ, ὅπου ἀνέλαβε τὴν ψυχὴν του ἐνώπιόν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὀλίγον-ὀλίγον γίνεται ἀλλοίωσις τοῦ Ὑψίστου. Καὶ ἀφοῦ ἐν ὀλίγοις διωχθῶσιν τελείως ἔξω οἱ δαίμονες, καθαρῶς δὲ ἔσωθεν ἡ καρδιά, παύει ὁ μολυσμός.

Ἐνθρονίζεται ὁ νοῦς ὡς Βασιλεὺς ἐπὶ τὴν καρδίαν καὶ χαίρει ὡς νυμφίος ἐπὶ νύμφῃ ἐν τῷ θαλάμῳ. Ἄγει χαρὰν ἁγίαν, εἰρηνικὴν, ἄμωμον. Λέγει τὴν εὐχὴν χωρὶς κόπον».

Κυριότερο ἔργο ἐπομένως γιὰ τὴν ὑγεία τῆς ψυχῆς μας δὲν εἶναι ἄλλο ἀπὸ τὴν ἄσκηση τῆς νοερᾶς προσευχῆς. Λέγοντας τὴν εὐχὴ, τό: «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησον μέ», δημιουργοῦνται μέσα στὴ ψυχὴ μας ἄλλες καταστάσεις. Διότι, ὅταν παραμένει πολὺ χρόνος μέσα στὴ ψυχὴ μας τὸ ἔνδοξο Ὅνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, προκαλεῖ θερμότητα σὲ αὐτὴ καὶ ἀνέκφραστη χαρὰ καὶ ἀγάπη. Καὶ πῶς νὰ μὴ χαίρεται ἡ ψυχὴ, ἀφοῦ βρῆκε τὸ πολύτιμο μαργαριτάρι, τὸ ὁποῖο εἶναι τὸ γλυκύτερο Ὅνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ!

Πηγή: agiazoni.gr